

Can. iii. 182. 16; iii. 193. 4; पराधीनपदप्राप्तिरज्ञत्वं प्रलये भवः । प्रतीयन्ते सदोष-
त्वात् AnuVyā. 32A. 8 (on 2. 2); आदावज्ञत्वं पश्चाद् गुरुपदेशादिभिरधिगतज्ञानत्वं
तेषामेव संभवति VedāntTaSā. 10. 7; VedāntPāSau. 210. 4 (on ii. 2. 41);
ManvaVi. 549. 1 (on 4. 194); ŚatDū. 155. 25; जीवस्याज्ञत्वमेव हि श्रूयते
BrahmSūBh.(Śrī.) ii. 141. 6 (on ii. 3. 19); i. 351. 2 (on i. 2. 11); ii. 143. 1
(on ii. 2. 19); SāṅkhyaPraBh. 64. 37 (on 1. 146); ŚivārkaMaDi. i. 349. 22
(on i. 2. 11); अज्ञत्वमन्यनिन्दासु यतोऽपि जितषड्भिः पून (कर्मन्दिनः प्रणम्येष ग्राहते
स मशोन्नतिम्) YātrāPra. 3. 53; जीवेशावेव ... विशेषितो विज्ञायते । ... छायातपा-
विलयज्ञत्वविज्ञत्वभ्याम् GoviBh. 33. 9 (on i. 2. 12); B the state of being in-
sentient वास्यादीनां करणानां कर्तृप्रयोज्यत्वदर्शनात् ... प्रसाधकोऽनुमीयते । न
शरीरेन्द्रियमनसामज्ञत्वात् PadārthaSam. 69. 10; शून्यजडयोर्नाविद्या कल्पनीया ।
... न हि ते भ्रमतः अज्ञत्वात् IṣṭaSi. 200. 22; 204. 21; 205. 6; 328. 12; 343. 12;
343. 14; 352. 22; शरीरेन्द्रियमनसां चैतन्यं न भवति, कुतस्तत्राह । अज्ञत्वादिति ।
ज्ञानं प्रति समवायिकारणत्वाभावादित्यर्थः NyāyKa. 72. 7; कर्तृत्वं नाव्यक्तस्य ...
अज्ञत्वात् पुरुषस्य च ŚivP. vii. 9. 9 (511B. 5); C incapacity for distin-
guishing or discriminating दंतहर्षो रसाज्ञत्वं हनुस्तंभश्च वक्त्रणे AṣṭāHr.
i. 7. 21.

अज्ञत्वकृता (ajñatva-kṛtā) *adj.* [f.] done through ignorance तं
(गुरुपदेशम्) विना प्रवृत्तेष्वज्ञत्वकृताश्चोदना अपि मौख्याविहा एव Bhāsk. i.
9. 22 (on i. 1. 1)

अज्ञत्वप्रयुक्त (ajñatva-prayukta) *adj.* caused by ignorance or
nescience अहमिति भासनं न स्वस्मै भासमानत्वप्रयुक्तम्, अपि त्वज्ञत्वप्रयुक्तमिति
ŚrutaPra. iA. 171. 20 (on i. 1. 1)

अज्ञत्वप्रसक्ति (ajñatva-prasakti) *f.* contingency of ignorance or
nescience शुद्धस्यैवाज्ञत्वे मुक्तस्याप्यज्ञत्वप्रसक्तेः ViṣṇuTaNi. 16A. 1; सर्वेषामज्ञ-
त्वप्रसक्तिश्च कर्मतारतम्यात् परिहृता ŚrutaPra. iA. 160. 17 (on i. 1. 1)

अज्ञत्वप्रसङ्ग (ajñatva-prasaṅga) *m.* contingency of ignorance or
nescience कथं च तदात्मकत्वेऽपि ... करणैरन्वितस्यापि पूर्वज्ञानं नास्ति । संसार्यात्म-
तया विच्छेदादेवेति चेत्, अज्ञत्वप्रसङ्ग एव स्यात् BālaKri. ii. 49. 23 (on 3. 120
(? 130)); TārkiRa. 316. 13; न च मोक्षे अहमर्थानुवृत्तावज्ञत्वप्रसङ्गः ŚatDū.
122. 29.

अज्ञत्वप्रसिद्धि (ajñatva-prasiddhi) *f.* common knowledge of in-
sentience न त्वेकस्यैव ज्ञावृत्तेर्यत्वे, तदसंभवात् ज्ञेयस्य च घटादेरज्ञत्वप्रसिद्धेः
IṣṭaSi. 206. 18.

अज्ञत्वबाध (ajñatva-bādhā) *m.* annulment of ignorance or nescience
अज्ञातमज्ञं वा शून्यं जडं वा यद्यविद्यया । अज्ञाताज्ञत्वबाधस्याद् विद्यया रूप्यवत्
तदा IṣṭaSi. 205. 5.

अज्ञत्वव्याप्तता (ajñatvavyāpta-tā) *f.* the state of being pervaded
by ignorance or nescience शरीरेन्द्रियमनसामन्यतमस्मिन्नाश्रितं भविष्यतीत्यत
आह । न शरीरेन्द्रियमनसां चैतन्यमप्रे वक्ष्यतीति कुतः, अज्ञत्वव्याप्ततयैव तेषां
सिद्धत्वात् Kirāṇā. 129. 3.

अज्ञत्वादि (ajñatvādi) *adj.* ignorance or nescience etc. (*lit.* beginn-
ing with ignorance) न ब्रह्मण्यज्ञत्वादयः प्रसज्येरन् VedāntDi. 84. 6 (on ii.
1. 9); 82. 4 (on ii. 1. 4); 84. 13 (on ii. 1. 9); सर्वज्ञत्वादिमत्त्वेन परमेश्वरस्य
भोक्तृत्वादिना जीवस्य चोभयोर्विभागो निदिष्टः BrahmSūBh.(Śrī.) ii. 22. 1
(on ii. 1. 15); तद्विलक्षणतया मुक्तेस्तत्र नाज्ञत्वादि BrahmSūBh.(Śrī.) ii. 495. 7
(on iv. 4. 16); ii. 10. 2 (on ii. 1. 4); ii. 259. 19 (on iii. 2. 29); अज्ञत्वादिना
तदवैलक्षण्यं चानिवार्यम् ŚivārkaMaDi. i. 349. 25 (on i. 2. 11)

अज्ञत्वादिक् (ajñatvādi-ka) *adj.* (consisting of) ignorance or ne-
science etc. ननु कथमेतयोः (जीवेश्वरयोः) शरीरसंबन्धे समानेऽपि कस्यचिदज्ञ-
त्वादिकानर्थसंबन्धः कस्यचिदनर्थाभावः BrahmSūBh.(Śrī.) i. 351. 3 (on i. 2. 11)

अज्ञत्वादिगुण (ajñatvādi-guṇa) *m.* attribute or property like igno-
rance or nescience etc. अज्ञत्वादिगुणानां सर्वज्ञत्वादिगुणके परमात्मनि विरोधः
सद्धारकतया परिहृत इत्यर्थः ŚrutaPra. iB. 54. 12 (on i. 1. 1)

अज्ञत्वादिदोष (ajñatvādi-doṣa) *m.* fault like ignorance etc. तत्र
परीक्षाविधानार्थं कृणादिसाहचर्यादज्ञत्वादिदोषपरीक्षायाः सार्वत्रिकत्वेन कुत्रचिद्विधाना-
संभवाच्च SmṛtiCan. iii. 183. 15; iii. 183. 9; ब्रह्मणो न स्वरूपहानाज्ञत्वादिदोष-
लेशावकाशः ŚatDū. 146. 6.

अज्ञत्वादिप्रयोजकत्व (ajñatvādiprayojaka-tva) *n.* the state of
being the cause of ignorance etc. अहंप्रत्ययस्याज्ञत्वादिप्रयोजकत्वदूषणेनाज्ञत्वा-
देरविद्यान्वय एवोपाधिरित्यर्थादुक्तं भवति ŚrutaPra. iA. 171. 28 (on i. 1. 1)

अज्ञत्वादिप्रसङ्ग (ajñatvādi-prasaṅga) *m.* contingency of ignorance
etc. नन्वज्ञाच्छरीरादभेदात् ब्रह्मणोऽप्यज्ञत्वादिप्रसङ्ग इत्याशङ्क्याह न च तस्य ज्ञान-
प्रतिबन्ध इति PrakaVi. 446. 23; अहमर्थो नात्मा, सुषुप्तिमोक्षयोरननुवर्तमानत्वात् ।

मोक्षे च तदनुवृत्तावज्ञत्वादिप्रसङ्गाच्च ŚatDū. 121. 25.

अज्ञत्वादिप्रसङ्ग (ajñatvādi-prasaṅga) *n.* contingency of igno-
rance etc. अतोऽहंप्रत्ययेनात्मनोऽज्ञत्वादिप्रसङ्गनम् ŚrutaPra. iA. 171. 14 (on i.
1. 1)

अज्ञत्वादिसाधर्म्य (ajñatvādi-sādharmya) *n.* commonness of pro-
perties or homogeneousness with ignorance etc. (गौर्वाहीक इत्यत्र) गोशब्दो
मुख्यया वृत्त्या वाहीकशब्देन सहान्वयमलभमानोऽज्ञत्वादिसाधर्म्यसंबन्धाद् वाहीकार्थ
लक्षयति SāhiDa. 51. 8.

अज्ञत्वादिहेतु (ajñatvādi-hetu) *m.* cause of ignorance etc. यथाव-
स्थितस्वरूपप्रकाशो नाज्ञत्वादिहेतुः ŚatDū. 122. 30.

अज्ञत्वाद्यतिशयबोधन (ajñatvādyatīśaya-bodhana) *n.* expression
of excess of stupidity etc. (गौर्वाहीक इत्यत्र) वाहीकस्याज्ञत्वाद्यतिशयबोधनं
प्रयोजनम् SāhiDa. 51. 8.

अज्ञत्वानुकरण (ajñatvānukaraṇa) *n.* imitation of ignorance श्री-
नारदस्य भगवतः सार्वज्ञयोगेऽपि सर्वलोकोपकारार्थकावतारत्वात् ... श्रीपुरुषोत्तमलीला-
नुका (? क) रणवदज्ञत्वानुकरणं बोध्यम् VedāntRaMañ. 2. 6 (76. 8)

अज्ञत्वाभिधान (ajñatvābhidhāna) *n.* statement of being ignorant
ब्रह्मणोऽज्ञत्वाभिधानं परिच्छिन्नाश्रयत्वाभावाभिप्रायम् PrakaVi. 3. 17.

अज्ञत्वार्थम् (ajñatvārtham) *adv.* for the sake of the state of being
ignorant जडशून्ययोः ... तयोर्ज्ञातत्वाज्ञत्वार्थमपि स्वाश्रयाविद्या नार्थनीया IṣṭaSi.
207. 1.

अज्ञत्वावस्था (ajñatvāvasthā) *f.* the state of being ignorant ननु
तर्हि कथमज्ञत्वावस्थायां विच्छिन्न इव दृश्यते इत्यत्राह Bhāsk. i. 36. 14 (on i. 1. 1)

अज्ञत्वोक्ति (ajñatvokti) *f.* statement as being ignorant यद्यप्यज्ञाना-
श्रयकेवलाभेदाज्जीवस्याज्ञत्वोक्तिः संभवति LaCandr. 578. 23.

अज्ञत्वोक्त्ययोग (ajñatvokty-ayoga) *m.* inapplicability of the state-
ment about ignorance इत्यादिश्रुतिषु जीवे अज्ञत्वोक्त्य(अज्ञानीशत्वोक्त्य)योगात्
Nyāyāmṛ. 341A. 6.

अज्ञत्वोपगम (ajñatvopagama) *m.* admission of being ignorant
द्रष्टृत्वादेवाज्ञत्वोपगमात् PrakaVi. 6. 18-19.

अज्ञत्वोपपत्ति (ajñatvopapatti) *f.* justification for being ignorant न
क्रियावचनदोषद्वारेण कर्तृवृत्तगामज्ञत्वोपपत्तेः NyāyVār. 558. 3 (on v. 2. 1)

अज्ञदुर्बोधसम्बन्धा (ajñadurbodha-sambandhā) *adj.* (f.) arrang-
ment of which is beyond the understanding of an ignorant person असौ
निर्भेमे बुधः । अज्ञदुर्बोधसम्बन्धां प्रस्तावाष्टकसम्भृताम् । रम्याम् ... महाकथाम्
PrabhāC. 123. 31.

अज्ञदृष्टि (ajñā-drṣṭi) *f.* point of view of the ignorant यत्त्वदृष्टया
सत्यत्वं तदन्यत् किञ्चिदेव सत्याभासरूपत्वात् Bhāsk. ii. 64. 5 (on ii. 2. 7); एतेन
घटाकाशवदज्ञदृष्टयभिप्रायमेतदिति बालकोलाहलोऽपि निरस्तः GoviBh. 153. 9 (on
ii. 3. 19)

अज्ञनाश (ajñā-nāśa) *m.* destruction of the ignorant उच्यतेऽ-
बोधनाशेऽज्ञनाशश्चेत्कोऽत्र बुध्यते IṣṭaSi. 327. 15.

अज्ञनिष्पत्ति (ajñā-niṣpatti) *f.* origination of the ignorant (राक्षसाः)
अष्टौ विभागा ह्येषां हि व्याख्याता अनुपूर्वशः । भद्रका निकराः केचिदज्ञनिष्पत्तिहेतुकाः
BrahmāṅgP. ii. 7 157.

अज्ञपक्ष (ajñā-pakṣa) *m.* case of the ignorant ज्ञपक्षे ब्रूहीति स्मरणं
वाचनमज्ञपक्षे च खण्डशः पाठनम् MayūMāli. 336. 14 (on iii. 8. 8)

अज्ञपद (ajñā-pada) *n.* status of the ignorant शापेनाज्ञपदं नीत्वा
पृच्छकस्त्वं मया कृतः । पुत्रास्य ज्ञानसारस्य समस्तजनसिद्धये YogVā. ii. 10. 38.

अज्ञपरम्परास्थ (ajñāparamparā-stha) *adj.* belonging to the succes-
sion of ignorant people अबुधैरज्ञपरम्परास्थैः । प्राङ् नाशितः सम्प्रति सप्रमाणं
विज्ञैः स्वभक्त्या नितरां गृहीतः SiddhāTaVi. 112. 17.

अज्ञप्ति (a-jñapti) *f.* other than cognition यदि च ... वृत्तिरज्ञप्तिस्तर्हि ...
स्मृतयो न स्युः Nyāyāmṛ. 69B. 7.

अज्ञप्तिव (ajñapti-tva) *n.* absence of cognition मुक्तानन्दस्य ज्ञप्त्य-
भावापत्त्या तस्याप्यज्ञप्तिवत्तात् GuruCandr. ii. 324. 8.

अज्ञप्रबोध (ajñā-prabodha) *m.* enlightenment of the ignorant अज्ञ-
प्रबोधानैवान्यत् कार्यमस्त्यत्र तद्विदः PañcDa. 7. 290.

अज्ञप्रयुक्त (ajñā-prayukta) *adj.* administered by an ignorant person
विरचनैर्यान्ति नरा विनाशमज्ञप्रयुक्तैरविरचनीयाः SiddhYo. 74. 28.

अज्ञप्रवृत्ति (ajñā-pravṛtti) *f.* volitional effort of the ignorant विशेषा-
भावेऽपि चेद्बन्धमोक्षौ स्तः सदैव स्तां विनाप्यज्ञप्रवृत्त्या IṣṭaSi. 362. 4.

अज्ञप्रसिद्धा (ajñā-prasiddhā) *adj.* (f.) firmly established or well-
known among ignorant people अहमित्यनात्मधीरज्ञप्रसिद्धा न तु तत्त्वदर्शिनः